

О. М. Рачковский, Ц. А. Крыськов

Каменец-Подольский национальный университет
имени Ивана Огиенко**ФОРМИРОВАНИЕ САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ
В ОБУЧЕНИИ ОБЩЕЙ ФИЗИКИ СРЕДСТВАМИ
ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ЗАДАНИЙ**

В статье рассматривается вопрос самостоятельной работы студентов в процессе обучения общей физики средствами индивидуальных заданий тестового, поискового и творческого характера.

Ключевые слова: самостоятельная работа, индивидуальные задания, тестовые задания, задачи поискового содержания, творческие задания.

O. M. Rachkovskiy, C. A. Kryskov

Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

**FORMATION OF SELF-EDUCATIONAL COMPETENCE
OF FUTURE TEACHERS IN TEACHING GENERAL PHYSICS
BY MEANS OF INDIVIDUAL TASKS**

The article discusses problem of students' independent work in teaching general Physics by means of individual tasks testing, research and creative tasks.

Key words: self-study, individual assignments, tests, job search content, creative tasks.

Отримано: 18.06.2013

УДК 373.5.16:53

О. Н. Семерня

Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиенко

ФОРМИРОВАНИЕ МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ

В статье описаны основные характеристики исследования вопроса по формированию методической компетентности будущего учителя физики во время проведения практических занятий по МПФ.

Ключевые слова: практические занятия, компетентность, будущий учитель физики.

Постановка проблемы, анализ последних исследований по решению общей проблемы и выделение нерешенных вопросов. Усовершенствование содержания и структуры школьного курса физики приводит к возникновению новых научных проблем по модернизации дисциплины «Методика обучения физики», которую изучают студенты высших учебных заведений. Приоритетность педагогической профессии заключается в проявлении профессиональных, ключевых и предметных компетенций учителей физики. Высшее образование Украины сейчас находится на этапе развития по западноевропейским образцам. В Законе Украины «О высшем образовании» указано, что национальное образование «создает условия для самореализации личности, обеспечения потребностей общества и государства в квалифицированных специалистах» (перевод автора) [2, с.1]. Государственная политика в сфере высшего образования определяет ее интеграцию в мировую, при сохранении и развитии достижений и традиций украинской высшей школы [2].

Активными поисками ответа на вопрос об усовершенствовании содержания и качества физического образования занимались и занимаются ряд ученых-исследователей: П.С. Атаманчук, Л.Ю. Благодаренко, С.П. Величко, В.Ф. Заболотный, А.И. Иваницкий, А.И. Ляшенко, М.Т. Мартынюк, Ю.М. Оришин, А.И. Павленко, Т.Н. Попова, В.Ф. Савченко, Н.И. Садовый, В.Д. Сиротюк, В.П. Сергиенко, Б.А. Сусь, В.Д. Шарко, Н.И. Шут и другие.

Инновационные тенденции развития методики обучения, воспитания и познания в высшем образовании были рассмотрены в работах автора: А.М. Алексюка, В.С. Анфилатова, А.А. Богданова, В.В. Вербець, В.М. Волкова, Г.Н. Гладия, М.П. Чудака, А.А. Денисова, И.В. Зайченко, А.В. Катренко, В.Н. Кислого, Д.М. Колесникова, Л.Н. Терехова, А.П. Сидоренко, С.П. Сиднева, А.Д. Шарапова, В.Г. Щориной, А.В. Хуторского, В.В. Ягупова и других.

Таким образом, констатируем, что национальная система высшего образования нуждается в усовершенствовании, интеграции в мировую. Поэтому научный вопрос о приоритетности педагогической профессии достаточно актуален для украинского образования в целом.

Согласно действующему Положению об организации учебного процесса в высших учебных заведениях, утвержденного приказом Министерства образования Украины от 2 июня 1993 № 161, формами такой деятельности являются занятия: лекции, практические и семинарские, лабораторные, индивидуальные и прочие, предусмотренные уставом высшего образовательного учреждения. Важной формой теоретического и практического приобретения профессиональных знаний студентов по дисциплине «Методика обучения физики» являются занятия практического характера. Практические занятия предусматривают, согласно учебному пособию

Я.Я. Боллобаша «Организация учебного процесса в высших учебных заведениях»: «детальное рассмотрение студентами отдельных теоретических положений учебной дисциплины» (перевод автора) [1, с.4] и формирование видов знаний по их практическому применению с помощью индивидуального выполнения специальных задач [1]. «Основная дидактическая цель практического занятия – расширение, углубление и детализация научных знаний, полученных студентами на лекциях и в процессе самостоятельной работы, направленных на повышение уровня усвоения учебного материала, привитие умений и навыков, развитие научного мышления и устной речи студентов» (перевод автора) [1, с.4].

Лабораторные занятия по «Методике обучения физики» направлены на формирование у студентов педагогического учебного заведения экспериментальных видов знаний, и являются неделимой составляющей в структуре научного знания (теория, практика и эксперимент). «Дидактической целью лабораторного занятия является практическое подтверждение отдельных теоретических положений данной учебной дисциплины, приобретение практических умений и навыков работы с лабораторным оборудованием, вычислительной техникой, измерительной аппаратурой, методикой экспериментальных исследований в конкретной предметной области» (перевод автора) [1, с.10].

Таким образом, практические занятия по методике обучения физики дают возможность реализовать компетентностное становление квалифицированного специалиста (учителя и преподавателя физики) с помощью выполнения посильных задач специального профессионального направления.

Методика обучения физики состоит из двух концернов: общие и частичные вопросы.

Общие вопросы методики обучения физики базируются на педагогических и психологических основах обучения будущих учителей. Этот курс раскрывает вопросы дидактики в контексте стандартизации и модернизации школьного курса физики: обновление содержания, критерии оценки уровня осведомленности учащихся, модель физического образования, инновационные технологии обучения, управления познавательным процессом и т.п.

Частичные вопросы методики обучения физики базируются на стандартах школьного курса физики, и в профессиональной подготовке студентов, направлены на широкое использование психологии обучения и дидактики. Такой подход в обучении активизирует учебно-познавательную деятельность студентов, повышает уровень овладения знаниями. Учебная дисциплина МПФ, условно, разделена на методику обучения физики в основной школе и методику обучения физики в старших классах.

Цель и задачи изучения дисциплины «Методика обучения физики в основной школе», согласно образовательно-

професійної програмі та освітньо-кваліфікаційній характеристиці спеціаліста, визначені, з урахуванням умов професійного становлення студента-педагога по фізиці основної школи, та орієнтовані на підготовку учителя фізики, узагальненим прийомам рішення фізичних та педагогічних завдань.

Сьогодні розроблена навчальна програма по фізиці для базової школи згідно новим стандартам. Навчальна програма по фізиці для 7-9 класів підготовлена робочою групою в складі: А.І. Ляшенко, доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України (руководитель групи); В.Г. Баряхтара, доктора фізико-математичних наук, професора, академіка НАН України; Л.Ю. Благодаренко, доктора педагогічних наук, доцента; М.В. Головка, кандидата педагогічних наук, доцента; Ю.І. Горобець, доктора фізико-математичних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України; Т.Н. Засекиної, учителя фізики, кандидата педагогічних наук; В.Д. Карасик, учителя фізики, Заслуженого учителя України, переможця Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2005»; А.В. Лисковича, завідувачою лабораторією Николаєвського ОІППО; М.Т. Мартинюка, доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України; І.Ю. Ненашева, учителя фізики, лауреата Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-1996»; Н.А. Охрименко, методиста Донецького ОІППО; В.Д. Сиротюка, доктора педагогічних наук, професора; Н.І. Шута, доктора фізико-математичних наук, професора, академіка НАПН України. «Усвоєння учасними системи фізичних знань та здатність застосовувати їх в процесі пізнання та в практичній діяльності є однією з головних завдань навчання фізики в середній школі» (переклад автора) [5, с.2].

Якщо говорити про методику навчання фізики в старших класах, то цей питання актуальне в наукових колах даної області та відкрито для розширення та оновлення.

Для розробки, ідентифікації, співвідношення, призначення, планування та розвитку кваліфікацій, впроваджується Національна рамка [3].

З метою «введення європейських стандартів та принципів якості освіти, з урахуванням вимог ринку праці до компетентності спеціалістів, гармонізації норм законодавства в сфері освіти та соціально-трудових відносин, співпраці національному та міжнародному визнанню кваліфікацій, отриманих в Україні; налагодження ефективного взаємодіяння сфери освітніх послуг та ринку праці» (переклад автора) [3, с.5], відзначаємо пріоритетність розробки нової концепції організації та проведення практичних занять з компетентним змістом по методиці навчання фізики в вищих навчальних закладах.

Компетентний підхід представлений в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників: П.С. Атаманчука, А.В. Овчарук, А.І. Ляшенко, В.В. Мендерецького, А.М. Николаєва, І.В. Оленюк, А.Н. Пометун, І.В. Родыгіної, П.І. Самойленко, Г.К. Селевка, А.В. Хуторського та інших.

Через критичний аналіз, огляд літературних джерел, офіційних документів про вищу освіту, та порівняння з відомими рішеннями наукової проблеми, приходимо до висновку про необхідність розробки нової педагогічної концепції формування методичкої компетентності майбутнього вчителя фізики в процесі проведення практичних занять по МПФ.

Ціль статті. Обґрунтувати, описати основні положення методичкої компетентності майбутнього вчителя фізики на основі методів, прийомів, форм організації та проведення практичних занять по методиці навчання фізики.

Виклад основного матеріалу. Концепція дослідження: ефективність педагогічної складової методики навчання фізики на сучасному етапі розвитку вищої освіти в Україні визначається адекватним вибором цілей та завдань, організаційних форм, методів та засобів навчання в їх раціональному поєднанні. Орієнтація на інноваційні тенденції удосконалення національного вищої освіти, в педагогічних закладах, призводить до суттєвих змін її змістової, структурної та процесуальної складових, детер-

мінує модернізацію традиційної системи навчання, стимулює розробку та реалізацію нової педагогічної концепції методики навчання фізики.

Професійною методикою навчання фізики є вивчення дисципліни «Вибрані питання школьного курсу фізики» та «Формування компетентно-світоглядних якостей майбутніх учителів фізики».

Практичні заняття по дисципліні «Вибрані питання школьного курсу фізики» починаються з першого семестру навчання бакалаврів напрямку 6.040203 Фізика*. «Вибрані питання школьного курсу фізики» визначають обсяг знань з школьного фізики, які повинні засвоїти майбутній вчитель. Основна задача практичних занять – узагальнити та систематизувати знання з школьного курсу фізики та оволодіти методикою їх отримання, підготувати студентів до сприйняття навчальних дисциплін методического напрямку, які будуть розглядатися на старших курсах навчання. При проведенні практичних занять з компетентним підходом є можливість прогнозувати та проектувати навчально-пізнавальну діяльність студентів-педагогів, орієнтувати, коректувати та контролювати навчально-виховний процес.

В четвертому та п'ятому семестрах, студенти-педагоги 6.040203 Фізика* вивчають навчальну дисципліну «Формування компетентно-світоглядних якостей майбутніх учителів фізики». В цій навчальній дисципліні сконцентрована престижність педагогічної діяльності, спрямованої на підготовку майбутніх учителів фізико-технологічного профілю. Іменно ці спеціалісти виступають носителями та популяризаторами ідеології науково-технічного прогресу, тлумачами та коментаторами сучасних уявлень про наукову картину світу, новаторами та трансляторами науково-технологічних винаходів (нанотехнології, енергозберігаючі технології, агротехнічні технології, технології створення матеріалів з певними властивостями, космічні технології та ін.). Основною лейтмотивом в підготовці майбутніх учителів, при проведенні практичних занять по дисципліні – оволодіння такою методикою навчання, яка гарантовано забезпечить науковими та прикладними знаннями основи фізики.

Практичні заняття по дисципліні «Методика навчання фізики» починаються в шостому семестрі навчання студента-педагога. Суб'єкти освіти знайомляться з особливостями професії вчителя (слухання лекцій, підготовка до занять різних типів, організація самостійної роботи та ін.). При вивченні дисципліни ведеться також частинне узагальнення та систематизація знань з школьного курсу фізики, з метою підготовки до вивчення дисциплін вищої фізики.

Практичні заняття по частинним питанням методики навчання фізики (основна школа) починаються з сьомого семестру, та в відповідності з освітньо-професійною програмою та освітньо-кваліфікаційною характеристикою спеціаліста, передбачають рішення таких завдань: професійне становлення майбутнього вчителя фізики основної школи; оволодіння узагальненими прийомами рішення професійних завдань.

Практичні заняття по дисципліні «Вибрані питання методики навчання фізики» розкривають дидактичні особливості професійного фізичного виховання в контексті діяльнісного та компетентного підходів. Базовими аспектами змісту цього курсу, в восьмому семестрі навчання, є вивчення рівнів кваліфікації фізичних та методических знань, об'єктивна оцінка контролю, коректування в навчанні школьного фізики.

Взагалом, організація та проведення практичних занять по дисципліні «Вибрані питання методики навчання фізики» углиболює компетентний рівень професійних якостей студентів-педагогів. Завдання практичної частини дисципліни: оволодіти методикою дидактики фізики; сформувати готовність до методическим змінам освітньої парадигми; отримати досвід проекційної та творчої діяльності по впровадженню інноваційних технологій навчання фізики.

Практические занятия по «Методике обучения физики в старших классах» начинаются в первом семестре для будущего специалиста и учителя физики по специальности 7.04020301 Физика*. Занятия формируют все квалификационные уровни подготовки учителя-предметника для стандартной подготовки учащихся старших классов к изучению школьной физики. Задачи практического курса: овладение методологией профессиональных знаний и типами поисково-познавательной деятельности, формирование готовности к изменению содержания школьной физики в старших классах; становления компетентных качеств учителя физики старших классов по стандартному уровню.

Для магистров 8.04020301 Физика*, в первом и во втором семестрах, изучающих дисциплину «Методика обучения физики в высшей школе», во время проведения практических занятий, разработаны и используются методики формирования профессиональных, ключевых, предметных компетенций. Другие задачи изучения данного учебного предмета это; научить демонстрировать способность автоматически выполнять познавательные операции во всех ситуациях; сформировать способность доказывать компетентность собственного мировоззрения; сформировать все квалификационные уровни специалиста (учителя и преподавателя физики).

Высокие показатели компетентности учителя физики: умения, навыки, убеждения. Они определяются и фиксируются как прогнозируемые результаты обучения на основе таких конкретных действий индивида – студента-педагога:

- умение – выявление способности к творческому переносу, решению учебных задач нестандартного вида;
- навыки – способность применять автоматические операции;
- убеждение – подтверждение научной позиции в рамках диалектического сомнения.

В основу концепции организации и проведения практических занятий по методике обучения физики положены положения компетентного подхода для высших учебных заведений I-IV уровней аккредитации, педагогических специальностей. Теоретические вопросы исследования прошли апробацию на многочисленных международных и всеукраинских научно-методических конференциях. Материалы исследования прошли апробацию в научно-методической и учебно-практической преподавательской деятельности на кафедре методики преподавания физики и дисциплин технологической образовательной отрасли Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко и других ведущих высших учебных заведений.

Основой исследования стали материалы научных монографий, пособий и статей П.С. Атаманчука, С.П. Величко, С.В. Гончаренко, А.И. Иванюцкого, Е.В. Коршака Д.Я. Костюкевича, А.И. Ляшенко, М.Т. Мартынюка, А.В. Сергеева, А.И. Павленко, П.И. Самойленко, Б.А. Суся, В.П. Сергиенко, В.Ф. Савченко, Н.И. Шута и других.

Основная функция исследования – изучить условия компетентного становления будущего учителя физики основной и старшей школ, преподавателя физики, внедрить изученное.

Ведущей идеей работы стало усовершенствование содержания физического образования на кредитно-модульные модели компетентного обучения.

По структуре и содержанию, тематика исследования адаптирована к кредитно-модульной системе обучения в соответствии с требованиями европейских стандартов высшего образования, Болонского процесса, Национальной составляющей квалификаций в Украине.

К исследовательской работе по формированию компетентного становления учителя физики, разработаны О.Н. Семерней и преподавателями кафедры (методики преподавания физики и дисциплин технологической образовательной отрасли Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко), учебные программы по дисциплинам: «Избранные вопросы школьного курса физики», «Формирование компетентно-мировоззренческих

качеств будущего учителя физики», «Методика обучения физики в основной школе», «Методика обучения физики в старших классах», «Избранные вопросы методики обучения физики», – и целевые программы этих дисциплин, в которых четко описаны требования к уровню осведомленности по соответствующим темам и, курсу в целом. Конкретные требования к субъектам образования, целеустремленность учебных планов и программ собственной деятельности студента по каждой теме практического курса, объективные критерии оценки его деятельности, безусловно, приводят к тому, что смысловой барьер между студентами, преподавателями, предметом познания нивелируется.

В структуру каждого практического занятия по методике обучения физики включены задания компетентного характера и, теоретически обоснованные, общие или частичные вопросы дисциплины. Посильные профессиональные задачи по методике обучения физики, в выполнении их студентами, побуждают причинно-следственную модель компетентного становления учителя физики: формируют оригинальный стиль мышления, методологию получения новых знаний, активизируют учебные действия.

Описанная концепция исследования может быть адресована научным работникам, учителям физики, аспирантам и студентам высших учебных заведений.

Выводы. Теоретическое значение работы заключается в усовершенствовании процессов организации и проведения практических занятий по методике обучения физики в ракурсе компетентного становления учителя-предметника. Описание и внедрение новой концепции по усовершенствованию методической системы обучения физики и ее преподавания, приводит к рациональному сочетанию традиционных и инновационных форм, организации, методов и средств обучения. Педагогические приемы получения качественных знаний по методике обучения физики: созерцание, подражание, наблюдение, полное владение методологией получения новых знаний, «обучение запоминанию», информационного ориентирования, формулирование проблем, – направляют учебно-познавательный процесс по физике и методике ее преподавания на повышение коэффициента эффективности. Разработанные типы представления результатов поисково-познавательной деятельности студентов: пропедевтической, текущей, тематической, итоговой, – способствуют компетентному становлению будущих специалистов в аспекте западноевропейских образцов учителей физики. Внедрение активных посильных заданий компетентного характера на практических занятиях, во время обучения методике физики, решает проблему профессионального творчества учителя-предметника.

Перспективы дальнейших исследований заключаются: в разработке дидактического материала инновационного содержания для этих курсов; в статистическом доказательстве эффективности разработанных принципов обучения; во внедрении новой концепции в высшие учебные заведения Украины и других стран; в обогащении специальными знаниями по реформированию и становлению инновационного физического образования в Украине.

Список использованных источников:

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я.Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dneprtest.dp.ua>.
3. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
4. Наукова школа «Теоретико-технологічні аспекти об'єктивізації контролю навчальної діяльності» (керівник: доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВО України, заслужений працівник освіти України Атаманчук Петро Сергійович) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvf.kam-pod.org>.
5. Фізика : навчальна програма для 7-9 класів / укладачі: О.І. Ляшенко, В.Г. Бар'яхтар, М.В. Головка та ін. – К., 2012. – 26 с.

О. М. Семерня

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У статті описані основні характеристики дослідження про формування у студентів методичної компетентності під час проведення практичних занять з методики навчання фізики.

Ключові слова: компетентність, практичні заняття, майбутній учитель фізики.

O. M. Semernya

Kamnyenets-Podilsky Ivan Ohienko National University

FORMATION OF COMPETENCES OF FUTURE PHYSICS TEACHERS

The article describes the main aspects about the research of the formation of methodical competence of future teachers of Physics during practical sessions on didactics of Physics. We also consider a series of theoretical and experimental knowledge of students as a component of methodological knowledge.

Key words: practical training, expertise, future teacher of Physics.

Отримано: 18.07.2013

УДК 378.011.3

О. В. Слободяник, С. П. Величко

Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ФІЗИКИ ЯК ЧИННИК У ФОРМУВАННІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОГО ВЧИТЕЛЯ

Аналізується сутність готовності студентів до самостійної роботи з фізики та вплив цього поняття на формування майбутнього вчителя у педагогічному університеті; наводяться основні компоненти зазначеного феномену та взаємозв'язки між ними у процесі формування висококваліфікованого вчителя фізики

Ключові слова: готовність студентів до самостійної роботи, компоненти готовності, формування готовності до самостійної роботи з фізики, підготовка висококваліфікованого вчителя фізики

Постановка проблеми. Вирішення проблеми ефективного опанування фізичними знаннями і відповідно висококваліфікованої підготовки майбутніх учителів фізики в аспекті організації самостійної роботи до фізики вимагає з'ясування сутності поняття готовності до цього виду навчальної діяльності в освітянській сфері, яке у спеціальних дослідженнях трактується по-різному.

Вивчення науково-методичної літератури переконає, що проблема готовності саме у педагогічній діяльності знайшла свій відбиток у таких напрямках досліджень: – *перший* з них передбачає створення професіограми вчителя (О. Киричук [5]), В. Сластьонін [10], О. Щербаков [12]; – для *другого* напрямку важливою є розробка змісту, форм і методів становлення педагогічних умінь і навичок Н. Кузьміна [6], О. Мороз [9], Л. Спірін [11]; – *третій* напрямком характеризується конкретними видами роботи вихователя (Ю. Азаров [1], Л. Заремба [3]) – *четвертий* передбачає вивчення педагогічних умінь для виконання різноманітних функцій вчителя (В. Васильєв [2], А. Капська [4], Л. Макарова [8]). При цьому кожний із перелічених напрямків становить практичну цінність і відзеркалює перспективні напрямки формування професійної готовності майбутнього учителя, і зокрема учителя фізики, якого готує педагогічний університет.

Аналіз попередніх досліджень (наприклад, М. Левітов [7]) характеризує готовність як спроможність людини до виконання конкретної роботи. За цих обставин виділяється тривала і ситуативна готовності. *Тривала* (або глобальна) готовність трактується як потенційна, її можна діагностувати на теоретичному рівні, вона показує наявність у студента (майбутнього вчителя) достатньої підготовки для успішної реалізації потенційних можливостей у конкретній ситуації, вона оцінюється за емоційним фоном, внутрішнім станом учителя та учнів. *Ситуативна* готовність, відбиваючи динаміку стану особистості, її внутрішню націленість на певну поведінку, направляє і мобілізує сили на активні цілеспрямовані дії, що здійснюються і стають продуктивними за певних конкретних умов.

Тут наголосимо, що готовність не є вродженою, а виникає внаслідок певного досвіду, який базується на позитивному ставленні людини до такої діяльності, усвідомлених мотивів і потреб у цій діяльності, об'єктивізації предмета і способів взаємодії з ним. У навчальній діяльності проявляється і такий аспект, коли вчитель (викладач) може (або не може) бути готовим до керування самостійною роботою (СР) з фізики і тоді готовність оцінюється як якісний показник саморегуляції особистості на різних рівнях: фізіологічному, психологічному, соціальному. За цих обставин готовність є вибірково – прогнозованою активністю особистості у процесі її підготовки до діяльності з моменту визначення мети

на основі усвідомлених потреб і мотивів. Деяко вже пізніше готовність до самостійного навчання розвивається за виробленим планом, установками, узагальненими моделями дій. І врешті на завершальній стадії формування готовності здійснюється перетворення її на конкретні предметні дії, які відповідають певним конкретним способам діяльності.

Отже, диференціація феномену готовності на складові (відповідні компоненти) є логічною, бо зазначений підхід робить можливим послідовне планування як у формуванні, а в подальшому як наслідок педагогічного впливу, так і в коригуванні рівня сформованості кожного окремо взятого складника готовності до організації і самостійної роботи студентів (СРС) з фізики у педагогічному університеті.

Виходячи із зазначеного, **основною метою і завданням** у підготовці студента педагогічного університету до СРС з фізики як майбутнього вчителя є формування суб'єкта професійної діяльності, здатного визначати і творчо розв'язувати педагогічні проблеми у спільній діяльності з учнями, яка попередньо може бути реалізованою на власному досвіді, у власній пізнавальній діяльності у вигляді СРС з фізики.

Таким чином, розглядаючи готовність будь-якого майбутнього вчителя до педагогічної діяльності як сукупність особистісних характеристик і параметрів та набуття стану психологічної спрямованості у процесі формування відповідних знань, умінь та навичок, що забезпечують її ефективне виконання, ми акцентуємо увагу на виявленні та класифікуванні цих передумов згідно з готовністю студента педагогічного ВНЗ як майбутнього вчителя до виховання у школярів умінь і навичок самостійної роботи з фізики, тобто їхнього змістового наповнення та операційно-процесуального аспекту, що відбиває програмно-орієнтовний, емоційно-вольовий і, в першу чергу, діяльнісний підходи у формуванні знань, умінь та навичок і самостійної роботи з фізики.

Вклад основного матеріалу. Наш узагальнений аналіз досліджень щодо структури готовності студентів педагогічних університетів як майбутніх фахівців до педагогічної діяльності з метою організації СР з фізики дозволяє визначити готовність майбутнього вчителя фізики як стан, що характеризується психологічною налаштованістю на діяльність, глибоким розумінням її змісту та завдань, опануванням відповідними методами, засобами та прийомами у поєднанні з високорозвинутою рефлексією та емпатією, перцептивними та комунікативними здібностями, педагогічним тактом.

Вихідним компонентом такої готовності до самостійної діяльності має бути *цільовий*, який передбачає забезпечення готовності студента педагогічного університету до самостійної пізнавально-пошукової діяльності на основі індивідуальних навчальних завдань із залученням засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та